

ادامه از صفحه اول

چطوری کريس؟

ايستادن تڪوتنها درون دروازه‌اي به آن بزرگي، بدون دخالت خط دفاعي تيم، در برابر چشم ۱۰ هزار بيننده در ورزشگاه و ميليون‌ها تماشاگر غيرمستقيم. دروازه‌بان بدون آنكه تعيين‌كننده باشد، مجبور است در شرايطي حساس و در فاصله‌اي نزديك با بازيكِ مقابل، در برابر او عكس‌العمل نشان دهد و خود مي‌داند در اكثر مواقع كار دشواري براي غلبه بر ضربه‌زننده پنايتي ندارد.

گروهي انسان معاصر و مستاصل و به دروازه‌باني تشبيه مي‌كند كه از ضربه پنايتي هراس دارد؛ با بايد در برابر هر كشش، واكنش نشان دهد و به اندك شانس خود ايمد بند يا اينكه بدون هركونه عكس‌العمل، تماشاگر ضربه بازيك، پيروي و شادكامي او و هم‌تيمي‌هايش باشد.

با اين همه، پيرانوند اين قاعده را برهم زد. او در آن لحظه تاريخي، نه هراس داشت و نه حتي يك واكنش گرا بود؛ او به پشتوانه روييابي كه از مدت‌ها پيش در سر مي‌پروارد، كشش تقابل با رونالدو را از زماني دور كليد زده بود.

در ايسن مدت، به احتمال فراوان بيشتر مردم كه پيگير مسائل فوتبال هستند، دانسته‌اند كه پيرانوند براي رسيدن به موفقيت سختي‌هاي فراواني را تحمل كرده است. او پس از مهاجرت از لرستان به پايتخت، شجهاي بسياري را در ميدان آزادي تهران به صبح رسانده و براي اصرار معاش در كارگاه و كارواش كارگري كرده است. اين نماي شخصيت مردّي است كه امروز از او به‌عنوان يكي از بهترين دروازه‌بان‌هاي جام جهاني روسيه ياد مي‌شود؛ اما در پس پشت چنين سرگذشتي، چيزهاي وجود داشته و دارد كه پيرانوند را به نمادي ازشمند برپاي همه ايرانيان مبدل مي‌كند. لايه همه آن تصوير‌ويديوني را كه پيش از جام جهاني ضبط شده و در آن پيرانوند با بازسازي طنز تبليغ تلوزيونيوني فيلم «به وقت شام» روه به دوربين مي‌گويد: «چطوري كريس؟» ديده‌اند. شايد آن زمان چنين صحنه‌اي خنده‌دار، جسارت‌آمیز و غلوشده بود؛ اما همه ما بايد صبر مي‌كرديم تا آن صحنه تاريخي اتفاق بيفتد و رونالدو در برابر پيرانوند قرار گيرد.

پيرانوند ضربه رونالدو را مهار كرد، چون از ابتدای بازی و حتي هفته‌ها و ماه‌ها قبل از آن، كشش مواجهه با بهترين بازيكِ جهان را آغاز كرده بود. آن تصوير ويديويي كه كاپيتان پرتغال را به مبارزه دعوت مي‌كرد، بخشي از آن كشش بوده، اما كشش بزرگتر، خود زندگي پيرانوند بوده و هست. بعيد است او در پيچاچيد زندگي پرمشقت خود خواب چنين صحنه‌اي را در نديده باشد، براي آن لحظه رويابافي نكرده باشد، روي آن تمرکز نكرده باشد و آرزمايي را در ذهن و جان خود پرورش نداده باشد؛ وگرنه چرا از بين همه بازيكان تيم ملي ايران بايد پيرانوند باشد كه عبارت «چطوري كريس؟» را مقابل دوربين به زبان بياورد و چرا او همه بازيكان بزرگ هم‌گروه با ايران، اسسم رونالدو بايد به ميان بيايد؟ چطور شد در واقعيت رونالدو در برابر پيرانوند صف‌آرائي كرد و شكست خورد؟ اين روايت انسان معاصر است؛ اما اين روايت دگرگون شده آن است. اين بار دروازه‌بان از ضربه پنايتي نمي‌هراسد، او انسان منطقي واكنش‌گر نيست، بلكه كشش دارد و برترين فوتباليست جهان را به واكنش وامي‌دارد.

او اگرچه حاصل رنج، مشقت و سختي است؛ اما رويّيا و آرزمان دارد و براي روز موعود لحظه‌شماري مي‌كند. آيا اين سرگذشت براي همه ما الهام‌بخش نيست؟ او به‌جاي آنكه «بدل رونالدو» باشد، خود را بسي بالاتر ديده و مهم‌تر از در برابر اوست. آيا نمي‌توان اين تصوير را در ذهن‌ياب كرد كه آن كس كه رويّيا و آرزمان دارد، با كار و تلاش به آنچه مي‌خواهد دست خواهد يافت. آيا در روزگاري كه مصادب و مشكلات اقتصادي و اجتماعي دولت‌مردان را وامي‌دارد تا هر روز در قبال عملکرد خود پاسخ‌گو باشند، غلبه بر آنچه شكست‌ناپذير به نظر مي‌رسد، چيزي غير از آن تصوير اسطوره‌اي است، تصوير مردّي كه رويّيا و آرزمان داشت و براي آن تلاش كرد؟

معرفي مصداق به‌جاي لفاظي

برای نمونه در کشور آلمان هزارو ۵۰۰ بانک فعالیت دارند که برخی از آنها اساسا فعالیت بین‌المللی ندارند. دولت‌های اروپایی به‌راحتی می‌توانند با منسورت کارشناسان بانک‌های مرکزی خود، این نوع بانک‌ها را به‌طور شفاف برای همکاری مالی با ایران معرفی کنند نه اینکه به کلی‌گویی از اهمیت دسترسی ایران به سیستم‌های مالی سخن بگویند اما اتفاقی در این بخش رخ ندهد. نقل و انتقال وجوه و صدور و ارائه ضمانت‌نامه، نیاز امروز بخش تجاری و اقتصادی ایران است. اگر حواله‌جات صادر نشود برای فروش نفت و صادرات و واردات محدودیت‌های زیادی ایجاد خواهد شد. فراموش نکنیم حتی زمانی که آمریکا عضو معاهده برجام بود، مسئله روابط بانکی ایران حل نشد. اکنون این حلقه بسیار تنگ‌تر شده و ما را در مضیقهِ مضاعف قرار داده است. اگر این مسئله با راهکاری که در بالا ارائه شد حل نشود، آنگاه می‌توان به موضوع تأمین مالی پروژه‌ها و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی هم ورود کرد. با توجه به اینکه وزارت خارجه شش کشور باقیمانده در برجام، از ادامه مذاکرات دراین‌باره سخن گفته‌اند، رسیدن به نتیجه احتمال ۵۰-۵۰ دارد و کاملا متغنی نیست. باید امیدوار بود اروپا برای مدت ۸ باینیه روز گذشته وزرای خارجه شش کشور، مصادیق کاملا عینی معرفی کند که در بخش بانکی، آنچه در این یادداشت به آن اشاره شد، یکی از آنهاست.

شرق: چندی پیش حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران، تلویحا از موقعیت استراتژیک تنگه هرمز به‌عنوان موقعیتی که ایران می‌تواند از آن در قالب حربه دیپلماتیک بهره بگیرد، یاد کرد. موضوعی که به‌سرعت در رسانه‌های جهان منعکس شد و آمریکا نیز در واکنش به آن به کشورهای منطقه این اطمینان را داد که از تجارت دریایی نفت در این منطقه حفاظت می‌کند. تنگه هرمز در آخرین بررسی‌ها در بحث امنیت انرژی جهان، یک‌سوم تجارت دریایی نفت جهان را عهده‌دار است و ۸۰درصد نفت صادراتی خاورمیانه نیز از این منطقه عبور می‌کند. از سوی مسئولان ارشد کشور، نقش این منطقه پررنگ شد تا یادآوری برای همواردان منطقه‌ای آمریکا و میزان وابستگی‌شان به استراتژیک‌ترین نقطه دریایی ایران باشد. به عقیده کارشناسان، ایران می‌تواند از این تنگه به‌عنوان ابزاری دیپلماتیک برای گفت‌وگو با جهان بهره بگیرد. بررسی اهمیت این تنگه را با دو کارشناس ارشد بین‌المللی در میان گذاشتیم.

عبورنیمی ازصادرات نفت خام جهان ازتنگه هرمز

عباس ملکي، معاون سابق وزارت امور خارجه و محقق ارشد در پروژه سیاست‌گذاری انرژی، در گفت‌وگو با «شرق» از اهمیت این منطقه استراتژیک این‌گونه یاد می‌کند: جریان مداوم انرژی در جهان، از طریق چند حامل انجام می‌شود. نخستین و مهم‌ترین آن، نفت خام است و در درجه دوم، گاز قرار دارد. نفت خام از سه طریق منتقل می‌شود؛ خط لوله، کشتی برای صادرات و بخش سوم مصرف در داخل کشور است، بنابراین مهم‌ترین بخش‌ها خط لوله و تجارت دریایی نفت است. ۳۰ میلیون بشکه نفت خام در روز در جهان جابه‌جا می‌شود که چیزی حدود ۱۵میلیون بشکه آن هر روز از تنگه هرمز عبور می‌کند که رقم چشمگیری است.

نگرانی کشورهای همسایه از سیطره ایران

دانشیار سیاست‌گذاری انرژی در دانشگاه صنعتی شریف بااین‌حال از دلایل کاهش نقش این تنگه در گذر زمان به‌واسطه نگرانی کشورهای همسایه از وابستگی به این تنگه تحت سیطره ایران می‌گوید: دلیل نخست آن است که موقعیت ژئوپلیتیک نفت خام نسبت به گذشته تا اندازه‌ای تغییر کرده است. در گذشته خاورمیانه و آسیای غربی مهم‌ترین تولیدکنندگان نفت خام جهان بودند و اروپای غربی و آمریکای شمالی مهم‌ترین مصرف‌کنندگان، اما اکنون که صحبت می‌کنیم آسیای شرقی، شامل چین، ژاپن کره جنوبی و آسیای جنوبی شامل هند، مالزی و اندونزی هرکدام بیش از آمریکا و اروپا، مصرف دارند. نکته دوم آنکه با توجه به استفاده آمریکا از نفت سبک و نفت سنگ‌های روسیو (نفت شیل)، مصرف این کشور کاهش نیافته، بلکه واردات

اقتصاد

یک سوم تجارت دریایی نفت جهان از استراتژیک‌ترین نقطه دریایی کشور عبور می‌کند

پاتک نفتی ایران در تنگه هرمز

عباس ملکي، معاون سابق وزارت امور خارجه و محقق ارشد در پروژه سیاست‌گذاری انرژی

می‌کنیم که از نظر اقتصادی عقلایی نیست. به گفته او، در دوره جنگ ایران و عراق، عربستان خط لوله شرقی- غربی خود را با دو میلیون بشکه در روز از منطقه شرقی این کشور به بندر بِنُع می‌فرستاد. وقتی ایران و عراق با هم می‌جنگیدند، عربستان یک خط لوله دیگر هم از منطقه زیر عراق به بندر بِنُع ایجاد کرد تا یک میلیون بشکه به ظرفیت خود اضافه کند. بعد از اینکه جنگ

پایان شد، آغاز شد، این خط لوله از سوی عربستان، بسته شد و به ظرفیت این کشور افزوده شد، بنابراین باید در نظر داشته باشیم که ظرفیت صادرات عربستان از دریای سرخ کم نیست. به عقیده این دیپلمات، همین مقداری که آقای رئیس‌جمهور گفتند، کافی است و بیان تهدید مهم است، اما عملی‌کردن تهدید منطقی نیست، بعد از او درباره اهمیت بندر باب‌المندب و رسانه‌ای‌شدن آن در رسانه‌های خارجی می‌پرسیم. او معتقد است حدود ۱۰ میلیون بشکه در روز از تنگه باب‌المندب عبور می‌کند، یمن در بخش شمالی تنگه است و سومالی و جیبوتی در بخش جنوبی آن، اما به عقیده من، امکانات ایران در آنجا زیاد نیست و حتی اگر بود، مصلحت آن نیست که ایران از این بندر استفاده کند، زیرا موضع ایران در موضوع یمن آن است که دخالتی در این کشور ندارد و این عربستان و امارات هستند که در این منطقه دخالت نظامی می‌کنند.

نفت ۳۰۰دلاری در صورت جنگ برسر تنگه هرمز

فریدون ششکاری، مدیرعامل مؤسسه مشاوره بین‌المللی مطالعات انرژی فکت گلوبال انرژی (FACTS)، نیز در گفت‌وگو با «شرق» از اهمیت این تنگه بر قیمت‌های جهانی نفت می‌گوید: اهمیت تنگه هرمز بسیار بالاست، زیرا قسمت اعظم نفت کشورهای

حوزه خلیج‌فارس از این تنگه عبور می‌کند و مقدار کمی از نفت خاورمیانه می‌تواند از عمان صادر شود که کمتر از یک‌میلیون بشکه است. عربستان هم بخش کمی از نفت خود را می‌تواند از دریای سرخ صادر کند، البته این ظرفیت صادرات از دریای سرخ محدود است؛ به دو دلیل: تولیدی که از بخش غربی این کشور انجام می‌شود نسبت به تولیداتی که در بخش شمال‌شرق و خلیج‌فارس انجام می‌شود، کمتر است. همچنین ظرفیت انتقال نفت در داخل این کشور از شمال‌غرب به سمت جنوب‌شرقی کشور که حاشیه دریای سرخ است، پایین است. از او درباره میزان عبور نفت از این تنگه می‌پرسیم. او می‌گوید: حدود یک‌سوم از تجارت دریایی نفت (کمتر از ۲۰ میلیون بشکه در روز) از تنگه هرمز عبور می‌کند، همچنین بالغ بر ۸۰ درصد تجارت دریایی نفت خاورمیانه از تنگه هرمز راهی مقصد می‌شود. به همین دلیل هنوز هم نقش این تنگه در بازارهای بین‌المللی بالاست. ششکاری با بیان اینکه سخن رئیس‌جمهور ایران در رابطه با آینده صادرات نفت ایران پس از تحریم‌های آمریکا را در چند فاز مجزا می‌توان تحلیل کرد، می‌افزاید: سخنان آقای رئیس‌جمهور تهدید نیست، بلکه یک بیانیهِ است. بنابراین اثر آن روی قیمت‌های جهانی نفت، دو پیش‌نشان دارد؛ اینکه دنیا آن را تعبیر به تهدید کند و دوم آنکه، توسط ناظران بازار آن را جدی و به‌عنوان ریسک فاکتور در قیمت‌های آتی در نظر بگیرند. در این صورت حدود یکی، دو دلار افزایش را روی قیمت نفت شاهد خواهیم بود. از او درباره عملی‌شدن آن و تأثیرش روی بازار نفت می‌پرسیم. به گفته او، اگر این تهدید عملیاتی شود، اثر آن قابل‌توجه خواهد بود و می‌تواند تبدیل به یک جنگ جهانی شود، زیرا رویدادی بزرگ و اثرگذار روی کل سیاست جهان و همین‌طور در حوزه نفت خواهد بود. همچنین در جنگ جهانی بسته به این است که کدام بازیگرها درگیر شوند و چقدر تولید نفت با صادرات آنها متوقف شود، قیمت نفت از صد دلار تا ۳۰۰ دلار در هر بشکه هم قابل‌تغییر بینی است.

نفت ۱۰۰دلاری زیر آمریکاست

نماینده ایران در اوپک در گفت‌وگو با رويترز از اثر توييت‌های خصمانه ترامپ در حوزه نفت بر بازار جهانی نفت خبر داد و گفت: به دليل اختلالات ناشی از اقدامات ترامپ در عرضه نفت، قيمت هر بشکه نفت به‌زودي به صد دلار در هر بشکه خواهد رسيد. به گزارش رويترز، نماينده ایران در اوپک گفت: ترامپ ببار ديگر اوپک را به لابردن قيمت نفت متهم کرده و از متحدان آمریکا نظير عربستان خواسته که اگر می‌خواهند واشنگتن به حمايت از آنها در مقابل ايران ادامه دهد، نفت بيشتری توليد کنند.

تنگه

راهکارهای هدایت صحیح یارانه پنهان

● دولت در حال حاضر برای تأمین بنزین مورد نیاز کشور مجبور است مقداری بنزین از خارج کشور و با قیمت‌های جهانی وارد کند و با نرخ هزار تومان به مردم تحویل دهد. اختلاف قیمت بنزین جهانی (حدود دوهزارو ۵۰۰ تومان) با قیمت داخلی را دولت به‌عنوان یارانه سوخت پرداخت می‌کند. همچنین مصرف هر لیتر بنزین در داخل کشور، فرصت درآمد دوهزارو ۵۰۰ تومانی را از دولت گرفته و آن را مجبور به فروش هزار تومانی می‌کند. در کنار بنزین، سوخت دیگری به نام «سی‌ان‌جی» در سبد سوخت حمل‌ونقل جاده‌ای کشور وجود دارد که از نظر طی مسافت برای خودرو، هر مترمکعب آن تقریباً معادل یک لیتر بنزین است، در حالی‌که قیمت تمام‌شده آن حدود ۵۰ درصد کمتر از بنزین است. در مجموع، قیمت‌های فعلی بنزین و سی‌ان‌جی، تعداد جایگاه‌های سوخت‌گیری، هزینه‌های جانبی خودروهای بنزینی و گازسوز و سایر عوامل مؤثر دیگر تعادل فعلی بازار را تشکیل داده است که در آن روزانه بیش از ۸۵ میلیون لیتر بنزین و ۲۱ میلیون متر مکعب سی‌ان‌جی مصرف می‌شود. دولت می‌تواند با تغییر شرایط بازار، تعادل را به سمتی جابه‌جا کند که یارانه سوخت عادلانه‌تر توزیع شود. همچنین در مخارج خود صرفه‌جویی کند و هزینه‌های حمل‌ونقل خانوار را نیز کاهش دهد. مصرف هر متر مکعب سی‌ان‌جی به جای بنزین این هزینه را برای دولت ایجاد می‌کند که از درآمد حاصل از صادرات آن بی‌بهره می‌شود، اما هر متر مکعب سی‌ان‌جی می‌تواند جایگزین یک لیتر بنزین باشد و هزینه واردات یا یارانه پنهان یک لیتر بنزین را برای دولت کاهش دهد. ازاین‌رو مصرف سی‌ان‌جی در سال بیش از سه میلیارد دلار سود خالص برای دولت خواهد داشت. از طرفی مصرف بنزین بیش از دو برابر مصرف سی‌ان‌جی برای خانوار هزینه دارد و جایگزینی سی‌ان‌جی با بنزین می‌تواند در صرفه‌جویی کل هزینه‌های حمل‌ونقل خانوار مؤثر باشد. برای تغییر تعادل بازار فعلی به تعادلی که هم به نفع مردم و هم به نفع تولید باشد، چند اقدام مهم باید انجام شود. ابتدا باید قیمت بنزین مانند قیمت برق یا گاز خانگی به‌صورت پلکانی تغییر کند. در این صورت، یارانه پنهان سوخت به پرمصرف‌ها تعلق نمی‌گیرد و صرفه‌جویی می‌شود. به محض اجرای این طرح، علاوه بر افزایش مصرف خودروهای گازسوز موجود، به مرور تعدادی خودروی گازسوز جدید نیز به بازار اضافه خواهد شد. این موضوع، مشکلات صنعت سی‌ان‌جی کشور را بیش‌ازپیش خواهد کرد؛ مشکلاتی نظیر صف‌های طولانی جایگاه‌های سی‌ان‌جی، قیمت بالاتر خودروهای گازسوز نسبت به بنزینی، هزینه‌های دوگانه‌سوزکردن خودرو، هزینه تعمیر و نگهداری و هزینه‌های معاینه فنی سالانه.

دولت با پلکانی‌کردن قیمت بنزین و در نتیجه افزایش فاصله قیمتی آن با سی‌ان‌جی، می‌تواند تعادل را به سمتی جابه‌جا کند که یارانه بنزین کمتری بپردازد و مصرف سی‌ان‌جی را افزایش دهد، اما باید هزینه‌های حمل‌ونقل در سبد خانوار ثابت بماند و رفاه مصرف‌کنندگان کاهش نیابد. ازهمین‌رو باید بخشی از یارانه صرفه‌جویی‌شده بنزین به توسعه صنعت سی‌ان‌جی اختصاص یابد.

ریل‌گذاری برای بخش خصوصی در جهت افزایش تعداد جایگاه‌ها نسبت به خودروهای گازسوز و توزیع متناسب آنها در کشور از جمله اصلی‌ترین و مهم‌ترین راهکارهای تسهیل استفاده از سی‌ان‌جی است. همچنین کاهش قیمت‌های مربوط به قیمت خودروهای گازسوز، دوگانه‌سوزکردن خودروهای بنزینی، معاینه فنی و تعمیر و نگهداری موانع بزرگی را از سد راه توسعه سی‌ان‌جی برخواهد داشت. این تخفیف‌ها حتی می‌تواند در قالب ماده ۱۲ رفع موانع تولید صورت پذیرد به این صورت که شرکت نفت مستقیماً از محل صرفه‌جویی یارانه سوخت، هزینه‌ها را پرداخت کند یا برای این موضوع سرمایه‌گذاری انجام دهد که مایل باشند در سازوکار ماده ۱۲ در این حوزه سرمایه‌گذاری کنند.

مرکز مطالعات تجزیه‌ارزش

خبر

توقف واردات نفت کره جنوبی از ایران تحت فشار آمریکا

● رويترز به نقل از منابع آگاه نوشت: کره‌جنوبی در ماه جولای برای نخستین‌بار در شش سال گذشته به علت فشارهای آمریکا، هیچ نفت خام و معیانات گازی از ایران وارد نخواهد کرد. به گزارش فارس، رويترز به نقل از سه منبع نفت مدعی شد کره جنوبی در ماه جولای هیچ نفت خام و معیانات گازی‌ای از ایران وارد نخواهد کرد و برای نخستین‌بار در شش سال گذشته به علت فشارهای آمریکا، همه محموله‌هایش از ایران را متوقف خواهد کرد. به گفته یک منبع تجاری در شمال آسیا، بااین‌حال مشتریان ژاپنی به واردات نفت از ایران ادامه می‌دهند و چندین خریدار ژاپنی در حال بررسی واردات نفت ایران در ماه سپتامبر هستند. این اقدام کره‌جنوبی، یکی از بزرگ‌ترین مشتریان ایران در آسیا، در حالی صورت گرفته است که سئول در حال مذاکره با واشنگتن برای دریافت معافیت از تحریم نفتی ایران است.